

Стуга Олена Вадимівна,
Київський університет імені Бориса Грінченка
Педагогічний інститут
VI курс, Дошкільна освіта

Специфіка структури закладів дошкільної освіти у скандинавських країнах
(на прикладі Швеції та Данії)

Сьогодні все більш актуальним є ознайомлення із позитивним досвідом інших країн світу, зокрема Європи у галузі дошкільної освіти. У цьому контексті особливий інтерес становить досвід скандинавських країн – Швеції та Данії, які, за висновком Організації економічного співробітництва та розвитку, є лідером у галузі дошкільної освіти.

Саме тому ми вирішили з'ясувати специфіку дошкільної освіти європейських країн, зокрема Швеції та Данії, оскільки прийнято вважати, що системи освіти цих країн є одними з найбільш прогресивними та інноваційними.

Більшість дослідників розглядають педагогічні системи європейських країн без акценту на сучасні тенденції розвитку саме дошкільної освіти. Крім того достатньо мало дослідників (Н. Карпенко, О. Матвієнко, С.Бростром., П. Оберхюм, Шиян О.А.) вивчали досвід країн Швеції та Данії в питанні організації дошкільної освіти [1].

Шведська система освіти дошкільного виховання та навчання була створена з 1996 року Міністерством освіти і науки Швеції. Міністерство є відповідальним за центральну політику, цілі, керівні принципи та фінансові рамки для дошкільного виховання та навчання [3].

Більшість дошкільних послуг пропонується безпосередньо муніципалітетами в яслах-садках (яслах (daghem), тепер називається дошкільним закладом (förskola). Ще однією громадською формою є сімейні центри денного догляду family day care (familjedaghem), який відвідують 12% дітей, де центр пропонує денний догляд до невеликої групи дітей у своєму

власному домі. Є також приватні центри денного догляду за дітьми, які управляються батьківськими та колективними кооперативами, церквами та іншими органами опіки дітей (13% дітей). Ці приватні центри, також фінансуються муніципалітетом і повинні дотримуватися такого ж стандарту, як і державні заклади, і дотримуватися тієї ж навчальної програми [4].

Кожен дошкільний заклад має директора та вихователя саме з вищою освітою та помічника вихователя (підготовлені асистенти з трирічною середньою програмою у дошкільному вихованні). Вихователі складають близько 50% персоналу.

У 2005 році 378 954 дітей у віці від 1 до 5 років (77%) відвідували державний або приватний дошкільний заклад [2].

Датська система освіти діє з 1994 року. Вона дає повний контроль батькам – вони вирішують чи ходити дитині в дошкільний заклад. Закон передбачає обов'язкову освіту з 7 до 16 років [3].

Базовим принципом організації освітньої системи Данії є орієнтація на забезпечення на державному рівні реалізації права на свободу вибору для всіх людей виду (типу) освіти.

Вагоме місце в організації освітньої системи належить необов'язковій факультативній дошкільній освіті, установи якої, перебуваючи під державним патронатом Міністерства суспільних справ, підпорядковані на функціональному рівні у своїй освітньо-виховній діяльності муніципалітетам або приватним особам.

Система дошкільних установ, що надають послідовну або вибірккову освіту, складається – залежно від віку дитини з трьох типів: дитячі ясла – для дітей віком до трьох років (day nurseries – vuggetstuer); дитячі садки – для дітей віком від трьох до семи років (kindergartens – børnehaver); дошкільні класи – для дітей віком від п'яти до семи років (pre-school classes – børnehaverklasser), паралельно з якими Міністерство освіти впроваджує власне «підготовчі класи» для надання можливості навчання за програмою на рівні першого й другого класів Folkeskole [4].

98% усіх датських дітей від 1 до 6 років відвідують Центр підготовки та навчання дітей дошкільного віку, а 38% цих дітей проводять вісім годин на добу [2].

Саме ці фактори формування дошкільної системи сучасної Швеції та Данії свідчать про послідовну орієнтацію її освітньої політики на подолання соціальних перешкод, пов'язаних з вибудовою загальноєвропейського освітнього простору передусім за імперативами демократизації й інтернаціоналізації всього суспільного життя Великої Гуманістичної Європи.

На основі узагальнення результатів виявлено, що для дошкільної освіти Швеції та Данії на сучасному етапі характерними є тенденції європеїзації, що уможлиблює варіативність організаційних форм, методів і змісту дошкільної освіти.

ДЖЕРЕЛА

1. Карпенко Н. Особливості організації педагогічного процесу у дошкільних закладах Швеції / Н. Карпенко // Наукові записки Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки. – 2006. – № 5. – С. 167–170.
2. Назарова С.И. Тенденции развития европейского образования: структура, стандарты, оценка качества // Современные научные исследования и инновации. 2014. № 9. Ч. 2 [Электронный ресурс]. URL: <http://web.snauka.ru/issues/2014/09/38434>
3. Парамонова Л.А. Дошкольное и начальное образование за рубежом. История и современность: Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений / Парамонова Л. А., Протасова Е. Ю. – М.: Издательский центр «Академия», 2001. – 240 с.
4. Andersson, M. (1999). The early childhood environment rating scale (ECERS) as a tool in evaluating and improving quality in preschools. Stockholm : Stockholm Institute of Education Press (HLS).